

W Bielsku-Białej

11/2024

m a g a z y n s a m o r z ą d o w y

W NUMERZE:

MOŻEMY
ZOSTAĆ JEDNYM
Z CUDÓW
POLSKI

– str. 2

PIENIĄDZE
Z KPO DLA
BIELSKA-BIAŁEJ

– str. 4

ZBIÓRKI
ELEKTROŚMIECI

– str. 5

NOC DO INNYCH
NIEPODOBNA

– str. 8, 9, 16

OTWARTE OKO I BYSTRE OCZKA

Po ponad dwóch latach od rozpoczęcia budowy swoje podwoje dla zwiedzających otworzyło Interaktywne Centrum Bajki i Animacji OKO w Bielsku-Białej, które powstało przy legendarnym Studiu Filmów Rysunkowych. W weekend OKO odwiedziły tłumy, dzień wcześniej – 24 maja – odbyło się uroczyste otwarcie nowego obiektu na kulturalnej mapie Polski.

Bo, jak wyraził nadzieję dyrektor Studia Filmów Rysunkowych Maciej Chmiel, OKO może zmienić oblicze miasta na zawsze. – Chodzi o napływ turystów do Bielska-Białej. To może być silny powód, dla którego warto tu przyjechać – stwierdził.

I rzeczywiście miejsce jest wyjątkowe. Poznamy w nim prawie 80-letnią historię Studia Filmów Rysunkowych i jego dorobek. Jedną z głównych atrakcji OKA jest multimedialna i interaktywna wystawa stała (na dwóch kondygnacjach) poświęcona historii studia i procesowi tworzenia klasycznej animacji. To tam od początku do końca można zobaczyć, jak powstaje film rysunkowy: od pierwszej postawionej kreski, poprzez stworzenie postaci, tła, aż po ożywienie obrazu i jego udźwiękowanie.

Są też eksponaty historyczne – taśmy, stół montażowy, projektor ale też listy, które na przestrzeni lat dzieci z całego kraju słały do SFR. Jeden z nich, z lat 80., przesłany przez 5 latka z Sandomierza brzmi: *Kochane Studio Filmów Rysunkowych!!! Bardzo Was proszę, żebyście mnie przysłali rysunek z Bolkim, Lolkim i Tolą. Bardzo mnie interesuje, jak Wy to robicie, że Bolek i Lolek chodzą. Mam 5 lat.*

I można właściwie napisać, że wystawa w OKU całkowicie odpowiada na pytanie tamtego dziecka, bowiem na interaktywnych stanowiskach na zwiedzających czeka wiele zagadek – a rozwiązując je, można dowiedzieć się właśnie, jak skomplikowanym procesem jest stworzenie animacji, nawet dziesięciominutowej. Oprócz tego najmłodszy mogą wziąć udział w grze, podczas której stworzą własną animację i będą mogli zabrać ją do domu, żeby pokazać najbliższym.

Wystawa jest skierowana do zwiedzających od 6. roku życia... do nieskończoności właściwie. Zarówno dzieci, jak i dorośli będą się tam świetnie bawić. Twórcom chodziło o to, aby zaciekawić najmłodszych gości, którzy być może w progach OKA po raz pierwszy zetkną się z takimi bohaterami, jak Reksio, Bolek i Lolek, Baltazar Gąbka czy Smok Wawelski, a u starszych obudzić wspomnienia z dzieciństwa.

ciąg dalszy na str. 3 i 4

Jarosław Klimaszewski i Marta Cienkowska

Interaktywne wnętrza OKA

GRATULACJE DLA REKTORA UBB

Dr hab. inż. Jacek Nowakowski, prof. UBB pozostał na stanowisku rektora Uniwersytetu Bielsko-Bialskiego na kolejną kadencję. Podczas wyborów 14 maja br. zdecydowana większość Kolegium Elektorów UBB oddała na niego swoje głosy. Jacek Nowakowski był jedynym kandydatem na rektora uczelni na kadencję 2024-2028. Za kontynuowaniem przez niego funkcji rektora UBB opowiedziało się aż 50 elektorów spośród 55.

Rektor elekt studiował na Wydziale Budowy Maszyn bielskiej filii Politechniki Łódzkiej, a później pracował w Akademii Techniczno-Humanistycznej. Z obu tych uczelni w linii prostej wywodzi się Uniwersytet Bielsko-Bialski, którego Jacek Nowakowski jest pierwszym rektorem.

Naukowo prof. Jacek Nowakowski zajmuje się zasilaniem i sterowaniem silników spalinowych, modelowaniem procesu roboczego silników spalinowych, eksploatacją układów napędowych pojazdów samochodowych. Wyniki swoich prac dotyczących doładowania silników prezentował m.in. na Konferencji SAE w Detroit w USA.

BĘDĄ MISTRZOSTWA EUROPY W KARATE

Bielsko-Biała będzie w przyszłym roku areną mistrzostw Europy młodzieżowców, kadetów i U21 w karate. Organizatorzy promowali te zawody podczas kongresu Europejskiej Federacji Karate (EKF) w chorwackim Zadarze. Odbywały się tam też seniorskie Mistrzostwa Europy w karate. W składzie reprezentacji Polski znalazła się m.in. zawodniczka bielskiego Klubu Sportów Azjatyckich Atemi Anna Kowalska. Na stanowisku bielszczan podczas kongresu gościli wszyscy prezesi europejskich, narodowych federacji, a także zawodnicy i trenerzy z całej Europy. W świat poszły filmy, zdjęcia i informacje o możliwościach hotelowych miasta.

Bielskie mistrzostwa Europy odbędą się 7-9 lutego 2025 roku w hali pod Dębowcem. Organizatorzy spodziewają się ok. 1.200 zawodników z 50 europejskich państw. Przed zawodami odbędzie się także kilkudniowy kurs sędziowski, w czasie którego ponad 100 arbitrów będzie potwierdzać lub podnosić swoje kwalifikacje.

HISTORYCZNE WEJŚCIE BIELSKIEGO HIMALAISTY

Piotr Krzyżowski z Klubu Wysokogórskiego Bielsko-Biała 23 maja stanął na najwyższym szczycie Ziemi – Mount Evereście 8.849 m n.p.m. Zdobył go bez korzystania z tlenu z butli i w zaledwie dwa dni po wejściu w tym samym stylu na czwarty szczyt Ziemi – Lhotse 8.516 m n.p.m. To jedno z największych osiągnięć Polaków w Himalajach w ostatnich latach.

Dzięki tym wyczynom Piotr Krzyżowski jest jednym z kilku himalaistów w historii, któremu udało się sztuka wejścia na oba szczyty w jednym sezonie i czwartym na świecie, który zrobił to bez zejścia do bazy. Jest też dopiero drugim Polakiem, który zdobył Mount Everest bez korzystania z tlenu z butli.

Piotr Krzyżowski to polski himalaista, członek Klubu Wysokogórskiego Bielsko-Biała, ratownik GOPR i prawnik. Do tej pory był zdobywcą pięciu ośmiotysięczników: Gasherbruma II, Broad Peak, K2, Nanga Parbat, Gasherbruma I.

ZAPRASZAJĄ DO PRAC NAD PROGRAMEM WSPÓŁPRACY

Zespół do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi rozpoczął prace nad projektem uchwały Rady Miejskiej w sprawie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2025 rok i zaprasza do udziału w nich.

Projekt uchwały powstanie w oparciu o aktualnie obowiązujący program współpracy, z którym można zapoznać się w Biuletynie Informacji Publicznej bip.um.bielsko.pl/.

Sugestie i uwagi można, w formie pisemnej, zgłaszać w Centrum Seniora w Bielsku-Białej przy ulicy Romana Dmowskiego 6, pokój nr 3.10 lub e-mailem na adres: ngo@um.bielsko-biala.pl.

Na propozycje zespół czeka do 21 czerwca. Po ich zebraniu i analizie przygotowuje projekt uchwały Rady Miejskiej w sprawie Programu współpracy miasta Bielska-Białej z organizacjami pozarządowymi na 2025 rok.

MOŻEMY ZOSTAĆ JEDNYM Z CUDÓW POLSKI

Do 5 czerwca można oddać głos na Bielsko-Białą w ramach plebiscytu Cuda Polski 2024 magazynu National Geographic Traveler.

Internauci z całej Polski mogą głosować na najbardziej atrakcyjne, zaskakujące i warte odwiedzenia miejsca w każdym województwie. O miano nowego cudu – tak jak w minionym roku – powalczą aż 48 kandydatów. Podobnie jak w latach minionych, także i w tej edycji zwycięzcę z każdego województwa wyłonią czytelnicy magazynu *National Geographic Traveler* i użytkownicy serwisu national-geographic.pl.

– W ubiegłym roku w naszym plebiscycie wzięło udział ponad 120 tys. osób. To pokazuje, jak bliskie sercom Polek i Polaków są mniej znane miejsca w Polsce. Wierzymy, że w tym roku – wraz z 48 nowymi kandydatami na nowe cuda Polski – zachęcimy jeszcze więcej osób nie tylko do poparcia pereł swojego regionu, ale również do odwiedzenia mniej sobie znanych części naszego kraju – mówi redaktor naczelny *National Geographic Polska* Łukasz Żalusi.

W plebiscycie uczestniczy w tym roku również Bielsko-Biała. Organizatorzy piszą o nim tak: *Nazywane miastem splotów Bielsko-Biała to kreatywna przestrzeń spotkań ludzi i pomysłów. W unikalnym wielobarwnym wzorze pojawiają się dwa dominujące motywy: przepleciona krętą nicią rzeki Białej historia dwóch kiedyś odrębnych miast. Ciągły ruch interferuje ze spokojem niezmiennie trwającej górskiej przyrody. Najfajniejsze miasto w Polsce – tak Bielsko-Białą określił Filip Springer, renomowany polski pisarz specjalizujący się w tematyce miejskiej.*

Głosowanie umożliwia oddanie po jednym głosem dziennie na wybrany obiekt, miejsce, obszar w każdym z 16 województw. Głosowanie potrwa do północy 5 czerwca. Głos można oddać na stronie: www.national-geographic.pl/cuda-polski/2024/slaskie.

oprac. Jack

MIASTO

OTWARTE OKO / BYSTRE OCZKA

– dokończenie ze str. 1

Drugie ważne miejsce w OKU to kino Kreska – dla dużych i małych. Tu na ekranie spotkamy wszystkich bohaterów studia.

Kino Kreska to nowa nazwa, ale formuła ta sama, co przed powstaniem OKA. SFR przywraca tradycję kina studyjnego z kinem repertuarowym, z edukacją filmową, przeglądami filmowymi, Dyskusyjnym Klubem Filmowym. Informacje o seansach pojawia się wkrótce na stronie studia, a od nowego roku szkolnego Kreska ruszy z projektem edukacji filmowej we współpracy z Młodymi Horyzontami.

Informacje praktyczne

Bilet normalny do OKA kosztuje 36 zł, ulgowy 32 zł. Dzieci do 4. roku życia wchodzą bezpłatnie; są też ulgi. OKO zaprasza zarówno grupy zorganizowane, jak i gości indywidualnych. Wystawa nie wymaga przewodnika, w salach na zwiedzających czekają za to opiekunowie, którzy zawsze chętnie udzielą odpowiedzi, odpowiedzą, jak skorzystać z każdego stanowiska. Bilety na wystawę można kupić online na stronie www.sfr.pl. Sprzedaż stacjonarna w kasie rozpoczęła się 28 maja. Wystawa jest czynna od wtorku do piątku od godziny 9.00 do 16.00, a w weekendy od godziny 10.00 do 18.00. W poniedziałki OKO jest nieczynne.

Żeby spokojnie obejrzeć wystawę, potrzeba około 90 minut. Na parterze można też skorzystać z kawiarni i sklepu z pamiątkami.

Nieposkromione marzycielstwo

Uroczyste otwarcie OKA odbyło się 24 maja. Wzięli w nim udział emerytowani i obecni pracownicy SFR, podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Marta Cienkowska, parlamentarzysty, prezydent miasta Jarosław Klimaszewski i jego zastępca Adam Ruśniak, członkowie Rady Programowej SFR, a także przedstawiciele wykonawców ICBiA – projektanci i generalny wykonawca Bielskie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego.

– To bardzo ważne wydarzenie i bardzo ważna instytucja w naszym mieście. Wszyscy bielszczanie, a nawet Polacy, wychowali się na tych bajkach, tak jak ja. Cieszę się, że ten obiekt powstał wspólnymi siłami wielu instytucji. Zachęcam wszystkich do odwiedzin. Na pewno będzie się tu działo – mówił prezydent.

Zanim najważniejsi goście przecięli wstęgę, swoimi refleksjami z zebranymi podzielił się dyrektor SFR Maciej Chmiel.

– Zastanawiając się, jak ująć to, co się dzisiaj dzieje, trafitem na dwa świetne słowa. Znalazły się one w *Maniście surrealistycznej* André Bretona sprzed lat stu i brzmią: *Nieposkromione marzycielstwo*. Marzycielami byli ludzie, którzy stworzyli Studio Filmów Rysunkowych w 1947 roku, marzycielami byli ci, którzy w nim pracowali. Wreszcie to marzenie udzieliło się i nam – dzięki temu dzisiaj jesteśmy w tym gotowym już, pięknym budynku. Studio Filmów Rysunkowych jest niezwykłą instytucją kultury polskiej bardzo zakorzenioną w Bielsku-Białej. Tutaj bije niezwykle źródło talentów. To filmy z Bielska-Białej stanowiły w dziedzinie przemysłu kreatywnego, praktycznie do pojawienia się *Wiedźmina*, najlepszy polski produkt eksportowy. Dotarły do stu krajów świata, mówimy o miliardzie widzów. Dzisiaj chciałem przywitać przede wszystkim ludzi, którzy to studio tworzyli. Pamiętam wasze nazwiska z czasów, kiedy jeszcze jako długowłose pachole w dalekiej Warszawie oglądałem filmy z Bielska-Białej na ekranie telewizora kupionego na raty przez rodziców. Te nazwiska do dzisiaj dźwięczą w moim sercu – mówił.

Podczas otwarcia nie było chyba osoby, która nie wspomniała, że wychowała się na bajkach produkowanych w SFR. Do nich należy podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Marta Cienkowska.

– Reksio, Smok Wawelski, Bolek i Lolek to jest moje dzieciństwo. Nie mogę się doczekać, aż zobaczę to, co udało się wam wykreować w tym miejscu.

I tak sobie myślę panie dyrektorze, że marzenia to chyba dobry kierunek, dzięki marzeniom i naszej wyobraźni powstają takie projekty jak ten. Ministerstwo kultury przejęło tę instytucję w 2015 roku i to była bardzo dobra decyzja. Dlatego, że wspólnie możemy tworzyć i wspierać to, co jest naszym dziedzictwem. Mam przeczuć, że będą tu przyjeżdżać rodziny z całej Polski, ale też z Europy. Dziękuję państwu za to, co tu robicie. Dzięki twórcom, którzy są dziś w tej sali, nasza wyobraźnia się rozwija i możemy marzyć – mówiła ministra.

Szczególnie ciepło o emerytowanych pracownikach SFR mówiła też zastępczyni dyrektora do spraw organizacyjnych i kulturalnych studia Karolina Lorenc.

– Długa historia, którą pielęgnujemy, i wizja nowych opowieści, które będą przez kolejne pokolenia przekazywane o Studiu Filmów Rysunkowych, są motorem napędowym do działania na rzecz przyszłości tego miejsca. Wierzę, że ta myśl o przyszłości i to marzenie towarzyszyły dyrektorowi Zdzisławowi Kudle, w którego sercu narodziła się idea stworzenia bajkowego świata w świecie całkiem realnym. I to marzenie napędzało go, żeby zarażać innych swoim bajkowym pomysłem. A w końcu, dzięki uporowi dyrektorów Zdzisława Kudły, Andrzeja Orzechowskiego i Macieja Chmiela, ta bajka stała się rzeczywistością. OKO powstało dzięki ciężkiej pracy i determinacji bardzo wielu osób. Chciałabym serdecznie podziękować pracownikom Studia Filmów Rysunkowych, w szczególności naszemu działowi inwestycji – mówiła Karolina Lorenc.

Po przemówieniach, przecięcia wstęgi wspólnie podjęły się ministra Marta Cienkowska i zastępczyni dyrektora SFR Karolina Lorenc; paniom asystował prezydent Jarosław Klimaszewski.

Bystre oczka

Druga bardzo dobra wiadomość, po tej, że OKO jest już otwarte, brzmi tak: studio nadal produkuje. Dyrektor SFR od dawna chciał, żeby kierowana przez niego instytucja nie zajmowała się tylko pielęgnowaniem swojego dziedzictwa. W weekend odwiedzający OKO obejrzeli premierowy odcinek serialu *Bystre oczka*, pierwszego od 8 lat wyprodukowanego przez SFR.

Serial przeszedł pomyślnie testy wśród dzieci i rodziców. Wszyscy bardzo docenili jedną rzecz – *Bystre oczka* dokładnie trafiają w potrzeby najmłodszych w wieku 2-4 lata, w potrzeby dzieci z dysfunkcją wzroku i tych z ADHD.

ciąg dalszy na str. 4

MIASTO

MAŁŻONKOWIE NA MEDAL

20 maja w sali sesyjnej bielskiego Ratusza prezydent Bielska-Białej Jarosław Klimaszewski spotkał się z małżonkami, którzy przeżyli wspólnie 50 lat i więcej.

Prezydent złożył jubilatom gratulacje i życzenia oraz odznaczył ich Medalami za Długoletnie Pożycie Małżeńskie. W imieniu Rady Miejskiej podziękowania za wkład w rozwój Bielska-Białej złożył wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Karol Markowski. Do życzeń składanych jubilatom przyłączył się również proboszcz z parafii Opatrzności Bożej w Bielsku-Białej ks. kanonik Andrzej Mojżeszko i proboszcz parafii ewangelickiej w Białej ks. Robert Augustyn.

Medale i gratulacje z okazji 50-lecia wspólnego życia odebrały pary: Franciszka i Stanisław Bodzkowie, Aldona i Jerzy Cygoniowie, Maria i Zbigniew Gańczarczykowie, Zofia i Kazimierz Grabdowie, Alina i Mieczysław Krasiejkowie, Anna i Marian Kubikowie, Renata i Jan Mędrzakowie, Cecylia i Zbigniew Pawlakowie, Stanisława i Krzysztof Smoczyński, Krystyna i Andrzej Stankiewicz, Anna i Karol Szlagowie, Grażyna i Jerzy Szostakowie, Anna i Józef Świerczkowie, Danuta i Jerzy Tarnawowie, Teresa i Leszek Walusiowie, Urszula i Marian Wiąckowie, Urszula i Henryk Witoszowie, Irena i Zbigniew Żelichowscy.

60 lat wspólnego życia świętowali: Maria

i Bronisław Nawroczy, Antonina i Jan Kępyśowie, Anna i Józef Sordylowie, Halina i Władysław Traczowie oraz Aniela i Henryk Zornowie. Marianna i Zbigniew Liszkowie obchodzili 70-lecie pożycia małżeńskiego.

Urząd Stanu Cywilnego w Bielsku-Białej przypomina, że pary zamieszkałe na terenie Bielska-Białej, których 50. rocznica ślubu przypada w ciągu najbliższego półrocza, mogą zgłaszać ten fakt do USC. Jubileusz należy zgłosić osobiście. Dodatkowe informacje można uzyskać pod nr 33 4701213, 33 4701211. Zgłoszenie jubileuszu umożliwi wszczęcie procedury zmierzającej do nadania Medalu za Długoletnie Pożycie Małżeńskie. Jack

PIERWSZE PIENIĄDZE Z KPO DLA BIELSKA-BIAŁEJ

Pojawiły się pierwsze środki z Krajowego Planu Odbudowy na inwestycje w Bielsku-Białej. Za unijne pieniądze zostanie wykonana termomodernizacja Książnicy Beskidzkiej.

Projekt pn. *Wzmocnienie efektywności energetycznej budynku Książnicy Beskidzkiej w Bielsku-Białej* został pozytywnie oceniony i zakwalifikowany do dofinansowania w ramach środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności, Komponent B *Zielona energia i zmniejszenie energochłonności*, Inwestycje B1.1.4 *Wzmocnienie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej*. Tym samym Bielsko-Biała otrzymało potwierdzenie, że pierwsze środki z KPO już niedługo zostaną tutaj wykorzystane. W przygotowanym projekcie przewidziano docieplenie przegród zewnętrznych budynku biblioteki w ramach kompleksowego remontu elewacji wraz z poprawą parametrów ciepłno-wilgotnościowych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz montaż instalacji fotowoltaicznej na dachu (panele PV). Prace termomodernizacyjne oraz montaż instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii poprawią efektywność energetyczną budynku książnicy. Realizacja inwestycji przyczyni się do zmniejszenia strat ciepła oraz wygenerowania oszczędności w zużyciu energii.

Całkowita wartość inwestycji to ok. 3,6 mln zł. Otrzymane dofinansowanie ze środków KPO ok. 2,9 mln zł (100 proc. kosztów kwalifikowanych netto).

OTWARTE OKO / BYSTRY OCZKA – dokończenie ze str. 1 i 3

Bajka nie jest przeładowana bodźcami, przekazuje w spokojny i zrównoważony sposób proste treści, ma czytelnych bohaterów i czytelne, pozytywne zakończenie każdego z odcinków. Zachęca też widzów do wykonywania związanych z treścią ćwiczeń.

Dzień przed otwarciem OKA, dyrektor podpisał umowę w sprawie ministerialnego dofinansowania na kontynuację *Byстрыch oczek*. Powstanie jeszcze dwanaście odcinków produkcji. W najbliższych tygodniach odbędą się rozmowy z nadawcami.

Historia

Studio Filmów Rysunkowych zaczynało 77 lat temu w Katowicach. W 1947 r. w ówczesnej lokalnej gazecie – *Trybunie Robotniczej* – pojawił się anons proponujący pracę w eksperymentalnym studiu rysunkowym młodemu twórcy, osobom, które parały się już wówczas grafiką. I właśnie pod egidą tejże gazety powstało studio. Wtedy, pod wodzą Zdzisława Lachura, który jest uważany za ojca projektu, zaczęła się wielka przygoda z filmem. Grupa twórców szybko rozstała się i z *Trybuną Robotniczą*, i z Katowicami, przenosząc się na krótko do pobliskiej Wisły. I stamtąd, prawdopodobnie w drodze do Wrocławia, zatrzymała się

w Bielsku. Tu została do dziś. Najpierw przy ulicy Adama Mickiewicza, później przy pobliskiej ul. Zdrowej, żeby w końcu na stałe osiedlić w zażytkowej willi Rotha przy ulicy Cieszyńskiej. W 1956 r. instytucja usamodzielniała się, przyjmując oficjalną nazwę, którą nosi do dziś – Studio Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej. Kolejne dekady były lepsze, gorsze, ale faktem jest, że do dziś to jedyne państwowe studio filmów rysunkowych, które utrzymało się w Polsce. W 2022 r., po wyburzeniu dwóch budynków, przy SFR rozpoczęła się budowa Interaktywnego Centrum Bajki i Animacji OKO. Projekt został dofinansowany ze środków z mechanizmu finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Miasta Bielska-Białej. Inwestycja kosztowała około 41 mln zł, dofinansowanie z funduszy norweskich to prawie połowa tej sumy.

Emilia Klejmont

MIASTO

NOWE OPŁATY ZA PRZEDSZKOLE

Uchwałę w sprawie ustalania opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat, w prowadzonych przez miasto Bielsko-Biała przedszkolach – podjęła bielska Rada Miejska podczas II sesji 23 maja. Poprzednia stawka wynosiła 1,30 zł, od 1 września 2024 r. stawka będzie wynosić 1,44 zł.

– Wprowadzając od 1 września 2024 r. waloryzację maksymalnej stawki opłaty do poziomu 1,44 zł oraz posilając się danymi o liczbie godzin płatnych z okresu od września do grudnia 2023 roku można wnioskować, że zmiana opłaty spowoduje wzrost dochodów budżetu miasta Bielsko-Białej w 2024 r. o około 66.000 zł – poinformowała naczelniczka Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miejskiego Agnieszka Herma.

Wysokość wskaźnika waloryzacji oraz maksymalną wysokość opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego określa minister edukacji. Jack

JAKBY ZAGRALI, TO CHĘTNIE ZATAŃCZY

Dziarska i energiczna Maria Repski ukończyła 100 lat.

Z tej okazji życzenia i kwiaty w imieniu władz samorządowych złożyli jubilatce wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Bielska-Białej Karol Markowski oraz Monika Bronowska z Biura Rady Miejskiej.

Jubilatka jest w doskonałej formie i pełna wigoru. Gratulując kondycji i żartując jednocześnie, wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Karol Markowski poprosił o dowód osobisty na potwierdzenie wieku.

Maria Repski pochodzi z Grodziska Górnego koło Łącuta. Urodziła się 15 maja 1924 roku jako drugie z dziesięciorga dzieci w rodzinie chłopskiej. Mając 13 lat, rozpoczęła pracę – było to związane z trudną sytuacją bytową w domu rodzinnym.

Po zakończeniu wojny wyjechała z terenów przedwojennej Polski na tzw. Ziemię Odzyskane, gdzie zamieszkała w powiecie wałbrzyskim. Tam też podjęła pracę w Dolnośląskich Zakładach Artykułów Technicznych Nortech w Głuszycy. Była przykładnym pracownikiem, z nagrodami dla przodowników pracy.

W 1973 roku wyjechała do Francji – do położonego w Szampanii miasta Reims, wyszła za mąż, tam też pracowała do 1986 r. i przeszła na emeryturę. Pani Maria posiada dwa obywatelstwa – polskie i francuskie.

W trakcie jednego z pobytów u córki w Bielsku-Białej w 2009 r. doznała niegroźnego udaru. Od tego czasu mieszka z córką i zięciem w naszym mieście. Jeszcze do niedawna bardzo lubiła spacerować, grać w różne gry oraz rozwiązywać krzyżówki.

Jubilatka ma jedną córkę Grażynę, troje wnuków – Joannę, Grzegorza i Macieja – oraz pięcioro prawnuków – Julię, Gabriela, Lilię, Różę i Filipa. Żyje jeszcze młodsze rodzeństwo jubilatki – siostra i brat.

Pani Marii nie opuszcza humor. Sama mówi, że jakby zagrali, to chętnie zatańczy. Jack

ZBIÓKI ELEKTROŚMIECI

Do 28 czerwca Wydział Gospodarki Odpadami Urzędu Miejskiego prowadzi w Bielsku-Białej mobilne zbiórki elektroodpadów. Chodzi o sprzęty AGD, od lodówek, zamrażarek, zmywarek, kuchenek elektrycznych po najdrobniejsze, takie jak suszarka do włosów, grzałka elektryczna, toster czy lokówka; także wszelkie sprzęty RTV i mniejsze elektrośmieci, np. kable elektryczne, ładowarki, baterie. W miejscu zbiórki podstawiony jest specjalny samochód, w którym pracownicy Spółki Biosystem przyjmują elektrośmieci.

Szczegółowy wykaz miejsc i terminów zbiórek dostępny jest na stronie www.czystemiasto.bielsko-biala.pl oraz poniżej.

31 maja

godz. 16.30-18.00 – os. Bielsko Południe, plac przy ul. Żywieckie Przedmieście (w głębi za ogrodzeniem budynku kaplicy Adwentystów Dnia Siódmego);
godz. 18.30-20.00 – Biała Wschód, parking przy ul. Ignacego Jana Paderewskiego i Legionów;

4 czerwca

godz. 16.30-18.00 – os. Mieszka I, zatoka parkingowa przy Starostwie Powiatowym przy skrzyżowaniu ulic Adama Asnyka i Mieszka I;
godz. 18.30-20.00 – os. Kopernika, skrzyżowanie ul. Jesionowa – pętla autobusowa;

7 czerwca

godz. 16.30 – 18.00 – Mikuszowice Krakowskie, zatoka przy Domu Kultury, ul. Żywiecka 302;
godz. 18.30 – 20.00 – Mikuszowice Śląskie, ul. Szeroka, parking przy Uniwersytecie Bielsko-Bialskim;

11 czerwca

godz. 16.30 – 18.00 – os. Polskich Skrzydeł, ul. Ikara 11, parking przy bloku;
godz. 18.30 – 20.00 – Wapienica, plac PKP, parking naprzeciwko kościoła, ul. Międzyrzeczka 26;

14 czerwca

godz. 16.30-18.00 – Komorowice Krakowskie, ul. Czereśniowa, parking przy placu Niemczyka;
godz. 18.30-20.00 – Komorowice Śląskie, ul. Katowicka 62 parking przy sklepie;

18 czerwca

godz. 16.30-18.00 – Hałcnów, ul. Siostry Małgorzaty Szewczyk 1, parking przy Domu Kultury;
godz. 18.30-20.00 – os. Biała Północ, zatoka parkingowa przy skrzyżowaniu ulic Karola Krausa i Józefa Chłopickiego;

21 czerwca

godz. 16.30-18.00 – Mikuszowice Śląskie, ul. Olszówka 20, parking przy siedzibie Rady Osiedla;
godz. 18.30-20.00 – Wapienica, ul. Jaworzańska, parking przed stadionem;

25 czerwca

godz. 16.30-18.00 – os. Karpackie, ul. Doliny Miętosiej 8, parking między blokami nr 8 i 10;
godz. 18.30 – 20.00 – os. Karpackie, ul. Pięciu Stawów 6, parking przed sklepem Biedronka;

28 czerwca

godz. 16.30-18.00 – Biała Śródmieście, ul. Romana Dmowskiego 15, parking;
godz. 18.30-20.00 – Leszczyny, ul. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego 18, parking. oprac. Jack

WARTO PAMIĘTAĆ O HISTORII PRZEDSZKOLA

Uroczyste spotkanie z okazji 75-lecia istnienia Przedszkola nr 30 w Kamienicy w Bielsku-Białej odbyło się 20 maja. Dzieci przygotowały piękną akademię, a na widowni zasiadło wielu znamienitych gości i przyjaciół przedszkola. Był tort, kwiaty, podziękowania i gratulacje.

W dniu jubileuszu na odświętnie przyozdobionym korytarzu na gości czekały rozśpiewane dzieci, każdą kolejną osobę witając gromkim: *Dzień dobry, zapraszamy!*

Z najmłodszyimi przywitani się prezydent miasta Jarosław Klimaszewski, jego zastępca Piotr Kucia, pracownicy Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miejskiego, przedstawiciele kuratorium, Centrum Usług Wspólnych, duchowieństwa, zaprzyjaźnieni z przedszkolem dyrektorzy innych placówek oświatowych, przedstawiciele Rady Osiedla w Kamienicy, Ochotniczej Straży Pożarnej, Koła Gospodyń i Rady Rodziców. Gości było więc wielu.

Wszyscy zasiedli w jednej z sal, a głos jako pierwsza zabrała dyrektorka placówki Aleksandra Borowska.

– Bolesław Prus powiedział, że rocznice są wzniesieniami w krajobrazie naszego życia. Są to chwile, wobec których nie da się przejść obojętnie, momenty wyjątkowe, skłaniające do refleksji i przemyśleń. Mamy dziś okazję wspominać lata, które już minęły, ale także pochylić się nad teraźniejszością i snuć wizję przyszłości – mówiła.

Wielu z tych, którzy tworzyli historię kamienickiego przedszkola, zasiadło tego dnia na widowni. Wśród nich emerytowane przedszkolanki i dyrektorki: Bogumiła Pasierbek, Grażyna Staniec i Grażyna Stanlik. Aby pokazać, jak wyglądała placówka na przestrzeni tych 75 lat, obecni pracownicy przygotowali prezentację złożoną ze zdjęć z kronik przedszkola, od lat pięćdziesiątych po czasy obecne. Przygotowany film wywołał wiele emocji i wzruszeń, zwłaszcza wśród emerytek, a w sali co chwilę można było usłyszeć: *O, tu jest Basia, a to Jadzia, Basia, to ty, Jola, Zosia itd.*

Ważnym wydarzeniem w najnowszej historii przedszkola była rozbudowa placówki.

Otwarcie po remoncie odbyło się we wrześniu ubiegłego roku.

– Nie ma już dawnych pomieszczeń, za to są nowoczesne sale, wyposażone w zabawki, pomoce dydaktyczne, tablice interaktywne; jest ogród dostosowany do każdej grupy wiekowej – zachwalała dyrektorka.

Dzięki inwestycji placówka mieści sześć oddziałów, do których na co dzień uczęszcza prawie 150 dzieci. Remont i rozbudowa kosztowały 8,7 mln zł. Prace rozpoczęły się w kwietniu 2022 roku i trwały do sierpnia 2023 roku. Wcześniej w starym budynku mieścił się jeden oddział oraz część administracyjno-socjalna, kolejny oddział znajdował się w sąsiednim budynku zajmowanym przez Radę Osiedla. Po przebudowie i rozbudowie udało się zlikwidować ciężki podział. Nowe przedszkole, poza oddziałami, ma osobne szatnie dla dzieci starszych i młodszych oraz zaplecze socjalne i techniczne wraz z kuchnią. W obiekcie znalazło się miejsce dla gabinetu logopedy i zajęć gimnastyki korekcyjnej. Na nowo został też zagospodarowany teren wokół przedszkola – ogród, parking i ogrodzenie.

– Warto świętować takie jubileusze, bo to kawał historii – mówił do uczestników jubileuszu w przedszkolu prezydent Jarosław Klimaszewski. – Warto pamiętać o historii, mówiąc szerzej – o ludziach, którzy budowali to miasto. Wychowanie przedszkolne jest bardzo ważne, bo to w tym okresie dzieci zdobywają podstawowe umiejętności i nawyki, których już później trudno się nauczyć. I tak naprawdę wychowanie przedszkolne przekłada się na całe życie. W ostatniej kadencji samorządu w Bielsku-Białej przybyło miejsc w przedszkolach. Mamy cztery placówki świeżo wyremontowane i jedno nowe przedszkole – dzięki temu w mieście nie brakuje miejsc dla dzieciaków, mało tego, nawet

mamy jeszcze wolne miejsca – dodał prezydent.

Po rozbudowie przedszkola, placówka ogłosiła konkurs dla swoich podopiecznych na logo obiektu. Przy okazji świętowania jubileuszu prezydent odsłonił logo wykonane przez małą Igę. To motyl z serduszkami na skrzydłach i wkomponowaną cyfrą 30 – numerem przedszkola.

Później dzieci zaprezentowały publiczności przygotowane skecze, piosenki, wiersze i tańce. Było radośnie, wzruszająco i zabawnie.

Emilia Klejmont

MIASTO

PIĘĆ DNI RZĄDÓW GITARY

Prawie trzydzieści koncertów na scenie głównej i plenerowej, panele i wywiady z artystami – tak wyglądało pięć dni Cavatina Guitar Festival, który odbył się w Bielsku-Białej i którego wspólnym mianownikiem była gitara.

To była podróż przez różne gitarowe brzmienia i muzyczne emocje, a festiwalowy program przygotowany przez Cavatina Hall był pełen różnorodności – od indie i songwriterów, poprzez jazz, blues, soul, aż po muzykę pop i rock.

Festiwal uświetniły znane osobistości międzynarodowej sceny muzycznej, jak i cenione gwiazdy polskiej muzyki: Miles Kane, Fink, Zalewski, Kinga Głyk, Marcin Patrzalek, Matteo Mancuso, Blanco White, City of the Sun, Jakub Żytecki, John J. Presley, Bartek Królik, Matecki, Roo Panes, Skubas, Tomek Ziętek, Dawid Tyszkowski, SBB, Misia Furtak, Izzy and the Black Trees, Agata Karczewska, Jacko Brango, Kathia, Leski, Runforrest, Oysterboy, The Saturday Tea, The Unrest, VHS, Niemoc RMX czy PKS Trio.

Tłumy do Cavatiny przyciągnął piątek. Program trzeciego festiwalowego dnia był zdaje się przygotowany pod szerszą publiczność. Na głównej scenie wystąpił Zalewski, a po nim, późnym wieczorem, w plenerze koncert dał młodziutki wokalista i songwriter Dawid Tyszkowski. Wcześniej na scenie plenerowej obaj artyści udzielili wywiadów. Z Krzysztofem Zalewskim o autentyczności rozmawiała dziennikarka muzyczna Anna Gacek.

– Kocham muzykę i to jest główny motor moich działań. To jest to ziarno autentyczności, którego żadna sytuacja nie jest w stanie zmienić. W jakąkolwiek muzykę bym nie wszedł – teraz wychodzi moja nowa płyta, wypuszczamy dwa single i ona jest bardziej gitarowa, bardziej

organiczna, ale jeśli następną zrobię hiphopową czy housową albo jazzową, to zawsze będzie tam to ziarno autentycznej miłości do muzyki. Tego, że ja się strasznie cieszę, że mogę to robić. To jest clou – mówił Zalewski.

Natomiast Dawid Tyszkowski opowiadał szefowej redakcji muzycznej Radia Nowy Świat Marcelinie Słomian o tym, jak wyróżnić się z tłumu, będąc debiutantem. To przecież jego po wydaniu debiutanckiego singla *Koszulka*, nad którym czuwał Patrick The Pan, okrzyknięto odkryciem roku, artystą zachwycającym.

– Może ludziom brakowało tego typu wrażliwości, takiego wokalu. Staram się przekazywać jak najprawdziwszą wersję siebie w tych utworach i chcę wierzyć, że to ma znaczenie. Z taką myślą lepiej mi się zasypia – zwierzał się publiczności.

Publiczność podczas koncertu Zalewskiego doczekała się jego najpopularniejszych utworów, był też *Sen o Warszawie* Czesława Niemena i *Running Up That Hill* Kate Bush. Muzyk uchylił rąbka tajemnicy i zaprezentował jeden z gitarowych utworów ze swojej najnowszej płyty, która jeszcze nie ujrzała światła dziennego. Poza tym, jak na festiwal gitarowy przystało, podczas każdego numeru rozgrzewał do czerwoności kolejne gitary. To wyraźnie podobało się publiczności, która od połowy koncertu nie mogła usiedzieć na swoich miejscach i śmiało podskakiwała między siedzeniami i pod samą sceną. Swoje robił też towarzyszący artyście pięcioosobowy damsko-męski chór, który rzucał się nie tylko w ucho, ale też w oko dzięki fikuśnym, fuksjowym strojom.

W zdecydowanie innej stylistyce i już z gitarą akustyczną na plenerowej scenie wystąpił Dawid Tyszkowski, bardzo uzdolniony, niezwykle wrażliwy artysta młodego pokolenia. Dzięki temu koncertowi przy Cavatina Hall zrobiło się nastrojowo, melancholijnie i klimatycznie.

Zdjęcia: Krzysztof Puda

Podobnie spokojniejszy w tonie, pełen bluesowych ballad, choć niepozbawiony rockowych riffów z pazurem, był czwartkowy koncert weterana gitarowej sceny Finka. Brytyjczyk wystąpił w trio z basistą Guyem Whittakerem i perkusistą Timem Thorntonem. Jak przystało na gitarowy festiwal w pewnym momencie za gitary chwycili wszyscy muzycy na scenie Cavatiny: Fink grał na gitarach akustycznych, Whittaker na basie, Thornton na elektrycznej. Na koniec publiczność nagrodziła muzyków zasłużoną owacją na stojąco.

ek, wag

MIASTO

NOC DO INNYCH NIEPODOBNA

Jest taka jedna noc w roku kiedy, co tu ukrywać, nie zawsze tłumnie odwiedzane muzea i placówki kulturalne przeżywają obłąnienie. Tak było i tym razem – 18 maja podczas Nocy Muzeów w Bielsku-Białej. Tłumy bielszczan i gości przechadzały się po mieście, odwiedzając każdy z ponad dziesięciu punktów ze specjalnymi atrakcjami na ten wieczór.

Noc w Ratuszu bardzo ekscytująca

18 maja Ratusz można go było zobaczyć zupełnie inaczej niż na co dzień. Każdy, kto tylko chciał, mógł o dowolnej porze dnia i dowolnie długo podziwiać jego wnętrza i zwiedzić tunel ucieczkowy.

Już od wejścia zaangażowani w imprezę pracownicy magistratu w historycznych strojach witali przybyłych i odpowiadali na ich pytania, wprowadzając ich jednocześnie w klimat przełomu XIX i XX wieku. Od godziny 17.00 do 23.00 historyk Jakub Krajewski regularnie oprowadzał kolejne grupy gości, podpowiadając, na co powinni zwrócić uwagę, kiedy będą przemieszczać się po budynku. Tłumaczył, że ratusz to miejski pałac, wyjaśniał znaczenie bogatej symboliki umieszczonej na elewacji budynku. Przypominając dzieje budynku i jego funkcje, tłumaczył, że oprócz władz samorządowych działała w nim Miejska Kasa Oszczędności, Muzeum Miejskie oraz posterunek policji i areszt. Z dużym zaskoczeniem zwiedzający przyjmowali informację, że na drugim piętrze Ratusza znajdują się mieszkania dla urzędników.

Zupełnie inną stylistykę miał koncert w sali sesyjnej pt. *Mateusz Krautwurst Solo Act*, który połączył Noc Muzeów z trwającym w mieście Międzynarodowym Festiwałem Gospel. Licznie zgromadzona publiczność długo oklaskiwała wykonawców.

W tym samym czasie w parku za Ratuszem zainteresowani oblegali wejście do tunelu ucieczkowego.

– Tunel powstał w 1896 roku i umożliwiał sekretne oddalenie się z Ratusza. Oczywiście mogli z niego skorzystać tylko ci, którzy znali to sekretne przejście – wyjaśniał historyk Jacek Kachel.

Aby zwiedzić tę atrakcję, niektórzy musieli czekać ponad godzinę, jednak wychodząc zgodnie twierdzili, że było warto. I chociaż ofi-

cjalnie zwiedzać można było do 23.00, to ostatni goście opuścili ten obiekt pół godziny później.

Ostatnim punktem programu był wykład Jacka Kachla pt. *Bielsko-Biała jakiego nie znacie*. Historyk wspominał o skandalach dotyczących tutejszego teatru czy kina, o filmach erotycznych wyświetlanych w hotelu Kaiserhof na początku XX wieku, o tym, że nasi przodkowie nie byli tacy pomnikowi, jak nam się wydaje.

Szczególnie zaintrygowała słuchaczy informacja, że w sali sesyjnej, w której słuchali wykładu, w 1957 roku radzono nad propozycją utworzenia w Bielsku-Białej dzielnicy czerwonych latarni.

– W lipcu 1957 r. Referat do Walki z Niezrządem w Bielsku-Białej ze smutkiem stwierdził, że nie ma odpowiednich narzędzi do walki z najstarszym rzemiosłem świata. Zajmowały się nim 53 rozwódki i wdowy, 52 osoby niezamężne i, co bardzo wymowne, 14 mężatek. Po zapoznaniu się z tymi danymi radni rozpoczęli gorącą dyskusję. Ustalili, że zatrudnione w projektowanej dzielnicy panie będą miały płacone składki, opiekę lekarską, a od swojej działalności będą odprowadzać podatki. Kiedy sprawa wydawała się już przesądzona, jedna z radnych zażądała, aby w domach publicznych była prowadzona ewidencja nie tylko pracujących tam pań, ale również odwiedzających ich mężczyzn. W tych okolicznościach pomysł na stworzenie w Bielsku-Białej dzielnicy czerwonych latarni ostatecznie upadł – opowiadał Jacek Kachel.

Po wykładzie historyk długo jeszcze odpowiadał na pytania zebranych.

Odkrywanie miasta w muzeum

W głównej siedzibie Muzeum Historycznego – Zamku Sułkowskich – gdzie od końca kwietnia prezentowana jest wystawa *Archeologia Bielsko-Białej*. *Odkrywanie miasta*, zwiedzający mogli przespacerować się północną

MIASTO

sienią zamienioną na czas ekspozycji w średniowieczną uliczkę z siedmioma straganami. A na straganach do obejrzenia były zrekonstruowane naczynia, kaffe, przedmioty metalowe i szklane, ozdoby, narzędzia, oporządzenia jeździeckie, buty – unikaty, których Muzeum Historyczne nigdy wcześniej nie pokazywało.

Na dziedzińcu wewnętrznym zainteresowani ze specjalnych tablic dowiadywali się, jak te zabytki wydobywa się z ziemi. Tam też można było znaleźć informacje na temat Bielska i Białej, nie tylko archeologiczne, ale też historyczne i architektoniczne.

– Dla bielszczan to okazja, żeby dowiedzieć się wszystkiego o przeszłości miasta – mówiła archeolożka Bożena Chorąży, która wraz ze swoim mężem dr. Bogusławem Chorążym, jest współkuratorką wystawy i współautorką publikacji *Odkrywanie miasta*.

– Książka, która towarzyszy wystawie, to nie tylko publikacja o archeologii. Staraliśmy się ją napisać tak, żeby tło historyczne przekazać przystępnym językiem; to nie jest absolutnie publikacja naukowa – przekonywała.

Uwaga, wystawę można oglądać w Muzeum Historycznym do końca października tego roku.

Ewangelickie Bielsko i Białą

W swoje progi tego wieczoru zaprosili też bielscy ewangelicy. W kościele ewangelickim w Bielsku wystąpił Bielski Chór Kameralny pod dyrekcją Beaty Borowskiej i organista Tomasz Cieślak. Zwiedzający, czytając teksty na planszach, mogli dogłębnie poznać historię reformacji w Europie Środkowej i Wschodniej, ale też obejrzeć stare książki, dzwon z czasów wojny, bielskie cymelia, pocztówki, znaczki, monety. Przez cały dzień można było też zwiedzać zamknięty na co dzień cmentarz ewangelicki przy ulicy Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

O 20.00 swoje podwoje otworzył kościół ewangelicki w Białej. Był koncert organowy ewangelickich pieśni, wykład Piotra Keniga o burmistrzu Białej Rudolffie Seeligerze i jego rodzinie, a na zakończenie klimatyczny spacer z przewodniczką do okazałego grobu burmistrza na cmentarzu ewangelickim w Białej – najstarszym obecnie cmentarzu w mieście, założonym w 1783 roku. Miejsce, na co dzień zamknięte dla zwiedzających, ukryte wśród współczesnej zabudowy, osnute ciemnościami nocy, oraz barwne opowieści o tych, którzy tam spoczywają, chyba nikogo nie pozostawiły obojętnym.

ciąg dalszy na str. 16

MIASTO

zdjęcia: Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej

PIERWSZY ZABIEG LBBAP

W Szpitalu Wojewódzkim w Bielsku-Białej po raz pierwszy wykonano wszczepienie stymulatora serca z wykorzystaniem stymulacji lewej odnogi pęczka Hisa, będącej częścią układu przewodzącego bodźce i znajdującego się w mięśniu serca. Leczenie stosuje się u pacjentów z bradyarytmią (zaburzeniem pracy serca, którego efektem jest powstanie wolnego i nieregularnego rytmu serca – przyp. red.) oraz niewydolnością serca.

– Zabieg LBBAP jest jedną z najnowszych technik stymulacji układu bodźcoprzewodzącego – informuje ordynator Oddziału Kardiologii w Szpitalu Wojewódzkim dr n. med. Wojciech Jaszczurowski.

Ordynator wyjaśnia, że do tej pory pacjenci wymagający takiego leczenia kierowani byli m.in. do Śląskiego Centrum Chorób Serca w Zabrze i GCM w Katowicach-Ochojcu.

– Taki zabieg w naszych warunkach jest zupełnie nowatorski – podkreśla.

Wojciech Jaszczurowski informuje, że dotychczas najczęściej stosowaną metodą było wszczepienie urządzenia powodującego wytwarzanie bodźców, stymulujących koniuszek prawej komory serca.

– To tzw. stymulacja niefizjologiczna. Bodziec rozchodzi się w sercu, ale może prowadzić do zaburzeń skurczu tego mięśnia. W efekcie przez lata stosowania tej stymulacji u części pacjentów serce zaczyna pracować gorzej. Rozwijają się niewydolność – przyznaje ordynator. Zdarza się to u co piątej osoby poddanej takiemu leczeniu.

Tymczasem LBBAP polega na wkręceniu specjalnej elektrody w niewielką strukturę w środku serca, w której naturalnie przewodzone są impulsy elektryczne. Dzięki temu mięsień stymulowany jest w sposób ta-

ki, jak stworzyła to natura. Elektrody nie trzeba wymieniać. LBBAP wykonuje się w znieczuleniu miejscowym.

Wojciech Jaszczurowski podkreśla, że w przypadku zastosowania LBBAP nie ma ograniczeń wiekowych.

– Jeżeli tylko pacjent się kwalifikuje, to zabieg jest wykonywany – mówi specjalista.

Pierwszy chory, u którego wykonano LBBAP w Szpitalu Wojewódzkim, dobę po zabiegu opuścił placówkę.

– Nie było powikłań. Zapis elektrokardiograficzny serca był bardzo dobry. Teraz pacjent będzie pod stałą opieką poradni kontroli stymulatorów – wyjaśnia dr Jaszczurowski.

W Oddziale Kardiologicznym Szpitala Wojewódzkiego wykonuje się m.in. zabiegi implantacji stymulatorów serca i defibrylatorów – kardiowerterów różnych typów. Przeprowadzane są również zabiegi ablacji z wykorzystaniem m.in. systemu elektroanatomicznego 3D.

DZIEWIEĆSIŁ PONOWNIE W BIELSKU-BIAŁEJ

Trwa odliczanie do tegorocznej odsłony Festiwalu Beskidów i Śląska Cieszyńskiego Dziewięcił. Druga edycja wydarzenia odbędzie się w drugi weekend czerwca – od 7 do 9. Festiwal, podobnie jak w ubiegłym roku, zaplanowano w kilku lokalizacjach: Bielsku-Białej, Brennej, Cieszynie, Ciężynie, Istebnej, Szczyrku, Ustroniu, Wiśle i Żywcu.

Atrakcje w Bielsku-Białej przewidziane są na 7 i 8 czerwca. W piątek 7 czerwca w Willi Sixta przy ulicy Adama Mickiewicza 24 odbędą się warsztaty haftu tradycyjnego – *Wyhaftuj dziewięcił*. Ich uczestnicy pod okiem filmoznawczyni, animatorki kultury, edukatorki Galerii Bielskiej BWA Karoliny Zięby wyhaftują makatki czyli rodzaj ozdobnej tkaniny, niegdyś często używanej jako obrus lub dekoracja kuchenna. Makatki tradycyjnie wykonuje się poprzez haftowanie różnych wzorów, najczęściej kwiatowych lub geometrycznych, na Inie lub

plótnie. Makatki są często charakterystyczne dla różnych regionów, co sprawia, że mają unikalny charakter.

Podczas warsztatów, które proponują organizatorzy, każdy z uczestników stworzy kuchenną makatkę łączącą tradycyjne kwiatowe wzory ze współczesnymi hasłami, które zostaną wymyślone podczas spotkania. Uczestnicy poznają podstawowe ściegi niezbędne do wyhaftowania kwiatowych wzorów oraz napisów. Organizatorzy zapewniają wszystkie materiały, ale istnieje także możliwość przyniesienia własnej tkaniny, np. ściereczki czy ulubionej koszulki. Uczestnicy warsztatów muszą mieć nie mniej niż 15 lat. Warsztaty przewidziane są na dwie godziny, grupa pierwsza od 13.00 do 15.00 i grupa druga od 15.30 do 17.30.

Zapisy odbywają się pod adresem mailowym: edukacja@galeriabielska.pl. Termin zgłoszeń upływa 3 czerwca.

W sobotę – 8 czerwca – Festiwal Dziewięcił przeniesie się w plener, nieopodal szczytu Szyndzielni przy zabytkowej górnej stacji kolejki na Szyndzielnię, i do pobliskiego schroniska PTTK. Wszystko zacznie o godzinie 10.00 bieg z zadaniami dla rodzin, przygotowany przez beskidzki oddział Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Wyniki biegu poznamy o 13.00, a przy tej okazji odbędą się animacje dla dzieci. Popołudnie wypełnią warsztaty dla dzieci i dorosłych przygotowane przez Klub Wysokogórski Bielsko-Biała, Speleoklub w Bielsku-Białej, GOPR i Lasy Państwowe. Na wieży widokowej będzie można posłuchać opowieści przewodnika beskidzkiego o szczytach Beskidów, a na torze przeszkód odbędą się warsztaty rowerowe dla najmłodszych. Będzie też spacer śladami wilków z Michałem Figurą oraz prelekcje ludzi gór. Zaproszenie organizatorów przyjęli podróżnik Piotr

Kilian znany jako Pirat Dyplomata, żona tragicznie zmarłego alpinisty i himalaisty Tadeusza Piotrowskiego Danuta Piotrowska, alpinista i himalaista Aleksander Lwow oraz osiemnastokrotny mistrz świata w konkurencjach szybowcowych Sebastian Kawa.

O 20.00 przy górnej stacji kolejki na Szyndzielnię odbędzie się koncert zespołu *Volosi* łączącego muzyków klasycznych z ludowymi i prezentującego muzykę wykraczającą poza kategorię folk.

Przez cały festiwalowy dzień w budynku górnej stacji kolei i w jej otoczeniu prezentowana będzie wystawa fotografiki, miłośniczki gór i pszczoł – Barbary Grubki.

Warto dodać, że 8 czerwca kolej linowa Szyndzielnia będzie miała promocyjną cenę – 15 złotych za bilet w dwie strony. Ostatni zjazd kolejką o godzinie 22.00.

Więcej o festiwalu w innych lokalizacjach na <https://www.9siifestiwal.pl/>.

Emilia Klejmont

CZAS DLA SENIORA

Fundacja Aktywności Społecznej Złote Łany powstała w 2005 roku i od początku swojego istnienia prowadzi bezpłatne działania integracyjne i edukacyjne na rzecz seniorów z Bielska-Białej. Jej podopieczni mogą wybierać z bogatej oferty bezpłatnych zajęć i spotkań, których głównym celem jest przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu i izolacji starszych mieszkańców osiedla.

Niektórzy seniorzy przychodzą do fundacji niemal codziennie: na rozmowy przy kawie, wspólne śpiewy, robótki ręczne, gimnastykę czy spotkania przy grach planszowych. Całą grupą, przy smacznym poczęstunku, obchodzą najważniejsze święta, wychodzą do kina czy na koncerty, zwiedzają piękne zakątki okolicznych miast.

Choć podopieczni fundacji są już w wieku emerytalnym, ich głowy nie mogą sobie jeszcze pozwolić na emeryturę. Organizowane dla seniorów zajęcia edukacyjne nie tylko aktywizują umysł, ale pomagają też dbać o zdrowe ciało. Fundacja zaprasza do swojej siedziby na Złotych Łanach różnego rodzaju specjalistów, w tym lekarzy, którzy uczą słuchaczy zajęć, jak dbać o swoje zdrowie i codzienne samopoczucie. Co jakiś czas seniorów odwiedzają również pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, dostarczając im cennych informacji o państwowych i samorządowych instrumentach wsparcia, a czasem wpada nawet policjant, aby przestrzec przed oszustami, którzy żerują na niewiedzy i łatwości starszych osób.

Jednak Fundacja Aktywności Społecznej Złote Łany to nie tylko integracja, edukacja i rozrywka, ale też szeroko pojęta pomoc w zaspokajaniu codziennych po-

Na rzecz seniorów działa Fundacja Aktywności Społecznej Złote Łany. Jej wysiłki wspierają wolontariusze – stali, regularnie odwiedzający starsze i niepełnosprawne osoby, oraz akcyjni, wspierający zbiórki żywności i imprezy plenerowe. Stali wolontariusze odwiedzają swoich podopiecznych raz w tygodniu. Pomagają im w pracach domowych, towarzyszą w spacerach, wspierają dobrym słowem. Niestety, grupa wolontariacka z roku na rok maleje, a zapotrzebowanie na taką formę wsparcia wciąż rośnie.

trzeb. W ramach akcji *Nie marnuj żywności* pracownicy fundacji codziennie przygotowują paczki żywnościowe, które trafiają do najbardziej potrzebujących mieszkańców osiedla. W okresach przedświątecznych fundacja organizuje w okolicznych sklepach zbiórki żywności, dzięki którym w pomoc może włączyć się cała społeczność lokalna Złotych Łanów.

Wszystkie powyższe akcje wspierają wolontariusze – stali, regularnie odwiedzający starsze i niepełnosprawne osoby w miejscu ich zamieszkania oraz – akcyjni, wspierający zbiórki żywności i imprezy plenerowe. Stali wolontariusze odwiedzają swoich podopiecznych raz w tygodniu. Pomagają im w pracach domowych, towarzyszą w spacerach, wspierają dobrym słowem. Niestety, grupa wolontariacka z roku na rok maleje, a zapotrzebowanie na taką formę wsparcia wciąż rośnie.

Kiedyś w wolontariat fundacyjny chętnie włączali się młodzi, dziś starszym ludziom pomagają głównie ludzie, którzy mają własne rodziny, ale mimo to sta-

rają się wygospodarować trochę czasu dla drugiego człowieka. Okazjonalne czynności, które wolontariusze wykonują dla swoich podopiecznych, nie są bardzo absorbujące, a seniorzy ogromnie je sobie cenią. Ich wdzięczność, uśmiech i serdeczność czynią z wolontariatu niezwykle satysfakcjonującą i wzbogacającą formę pomocy.

Fundacja Aktywności Społecznej Złote Łany wciąż poszukuje wolontariuszy, którzy mogliby pomóc w opiece nad potrzebującymi seniorami i niepełnosprawnymi mieszkańcami osiedla Złote Łany. Mówi się, że najcenniejszą rzeczą, jaką możemy podarować drugiej osobie, jest nasz czas i obecność – taka właśnie myśl przyświeca działaniom wolontariackim organizowanym przez fundację. Wszystkie chętne osoby fundacja zaprasza do kontaktu!

Fundacja Aktywności Społecznej Złote Łany działa w Bielsku-Białej przy ul. Jutrzenki 22, tel. 608324162, e-mail: zlotelany@gmail.com, www.fundacjazlotelany.pl.

r

ŁATWIEJ ZNAJDZIESZ DEFIBRYLATOR

Zatrzymanie pracy serca może zdarzyć się wszędzie. Przywróceniu prawidłowego rytmu serca służy urządzenie zwane defibrylatorem AED, ważne jest jednak, by zastosować je jak najszybciej. A w nagłej sytuacji często pojawia się panika i możemy mieć kłopoty z odnalezieniem tego ratującego życie urządzenia. Dlatego Wydział Gospodarki Miejskiej UM przeprowadził akcję dodatkowego oznaczenia miejsc, w których znajdują się defibrylatory. Wiodą

do nich namalowane na ziemi strzałki z literami AED. Lokalizacje defibrylatorów: plac Wojska Polskiego, Straconka – szalek miejski przy skateparku oraz budynek OSP przy ul. Górskiej 129, Błonia – ul. Modra, skrzyżowanie z deptakiem przy Enduro Trails Trailcenter, lotnisko w Aleksandrowicach – restauracja Słowianka, Rynek – przy zegarze świetlnym przy pomniku Neptuna, Bielskie Centrum Kultury – plac po prawej stronie sceny, Dom Kultury w Hałcnowie, dworzec PKP Bielsko-Biała Główna – główny hol, ul. 3 Maja, przystanek przy Hotelu Prezydent, Centrum Usług Wspólnych przy ul. Akademii Umiejętności 1A. Jack

PRZETARGI

Prezydent Bielska-Białej ogłasza drugi przetarg pisemny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości zabudowanej, położonej w Bielsku-Białej **przy ul. 11 Listopada 84**, stanowiącej własność gminy Bielsko-Biała oznaczenie: dz. 6674/1 obj. Kw BB1B/00081623/1 obręb Lipnik

powierzchnia: 18 m²

cena wyw.: 49.000,00 zł, tym budynek: 43.300,00 zł, grunt: 5.700,00 zł

wadium: 4.000,00 zł

Sprzedaż nieruchomości podlega zwolnieniu z podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy o podatku od towarów i usług.

Nieruchomość ozn. jako dz. 6674/1 zabudowana jest budynkiem, w którym znajduje się jedno pomieszczenie o pow. użytkowej 13,36 m². Budynek jednokondygnacyjny, bez podpiwniczenia, murowany, wzniesiony w technologii tradycyjnej. Budynek stanowi pustostan, wymaga przeprowadzenia remontu. Zgodnie z kartoteką budynku nieruchomość została zdefiniowana jako budynek handlowo-usługowy.

Nieruchomość położona jest w terenie, dla którego obowiązują miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – przyjęty uchwałą nr L/1182/2009 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z 22 grudnia 2009 r. Zgodnie z ww. planem nieruchomość znajduje się w jednostce 125_UMW-15 – podstawowe przeznaczenie – zabudowa usługowo-mieszkaniowa śródmiejska, w tym: usługi centrotwórcze, usługi podstawowe, zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowo-mieszkaniowa.

Nieruchomość położona jest na terenie zabytkowego układu urbanistycznego Białej, wpisanego do rejestru zabytków pod poz. A-479/87 na podstawie decyzji wojewódzkiego konserwatora zabytków, w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej A, podlega ochronie konserwatorskiej na podstawie przepisów ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z ww. ustawą, wszelkie działania zmierzające do zagospodarowania obiektów i ich adaptacji wymagają każdorazowo uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków oraz uzyskania pozwolenia konserwatorskiego. Nieruchomość nie jest wpisana indywidualnie do rejestru zabytków.

Nabywca zobowiązany jest do przeprowadzenia remontu budynku zgodnie z poniższymi ustaleniami: w terminie do 2 lat od daty zawarcia umowy sprzedaży należy przeprowadzić i zakończyć remont elewacji, izolacji oraz wnętrza budynku w zakresie sufitów, ścian i podłóg zgodnie z art. 36.1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Za ukończenie powyższego remontu budynku uznaje się moment pełnego odbioru prac we wskazanych zakresach przez inspektora Urzędu Ochrony Zabytków. W razie niedotrzymania wyżej określonego terminu, nabywca nieruchomości zobowiązany będzie do zapłaty kary umownej. Wysokość kary umownej w każdym roku opóźnienia wynosi 5 proc. ceny zbycia nieruchomości. Obowiązek zapłaty kary umownej powstaje z pierwszszym dniem następującym po dniu, w którym bezkarnie upłynął termin wskazany powyżej. Karę umowną wnosi się w terminie 14 dni od daty otrzymania pisemnego wezwania do za-

płaty. Kara umowna przysługuje gminie Bielsko-Biała bez względu na wysokość poniesionej szkody. Zapłała kary umownej zostanie zabezpieczona poprzez ustanowienie na nieruchomości hipoteki do kwoty 30 proc. ceny zbycia nieruchomości. W celu zabezpieczenia roszczeń gminy Bielsko-Biała, które mogą powstać z tytułu niezapłacenia kary umownej, nabywca poddaje się rygorom egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 kodeksu postępowania cywilnego do kwoty 30 proc. ceny zbycia nieruchomości na rzecz gminy Bielsko-Biała. W przypadku poniesienia przez gminę Bielsko-Biała szkody przewyższającej karę umowną, gmina ma prawo dochodzenia odszkodowania uzupełniającego.

W przypadku zbycia prawa własności nieruchomości w obrocie wtórnym, przed zrealizowaniem zobowiązań, nabywca sceduje te zobowiązania na kupującego. Brak przejścia powyższych zobowiązań przez kupującego skutkować będzie dochodzeniem przez Gminę Bielsko-Biała roszczeń finansowych z tytułu niezrealizowanych zobowiązań od pierwotnego nabywcy.

Poza opisanymi wyżej zobowiązaniami, nieruchomość jest wolna od obciążeń i nie jest przedmiotem innych zobowiązań.

Dla budynku zostało sporządzone świadectwo charakterystyki energetycznej.

Nieruchomość można obejrzeć 6 czerwca 2024 r. w godz. 13.00–13.30. Pierwszy przetarg pisemny nieograniczony przeprowadzono 2 lutego 2024 r.

Osoby zamierzające uczestniczyć w przetargu powinny złożyć w terminie do 12 czerwca 2024 r. (w zamkniętej kopercie) pisemną ofertę. Opis koperty: imię, nazwisko i adres oferenta albo nazwa lub firma oraz siedziba, jeżeli oferentem jest osoba prawna lub inny podmiot; oznaczenie oraz adres nieruchomości; zapis: *Nie otwierać przed dniem 18 czerwca 2024 r. przed godziną 10.00*. Pisemna oferta powinna zawierać: imię, nazwisko i adres oferenta albo nazwę lub firmę oraz siedzibę, jeżeli oferentem jest osoba prawna lub inny podmiot; datę sporządzenia oferty; oświadczenie, że oferent zapoznał się z warunkami przetargu i przyjmuje te warunki bez zastrzeżeń; oferowaną cenę (wyższą od ceny wywoławczej) i sposób jej zapłaty. Do oferty należy dołączyć kopię dowodu wniesienia wadium.

Ofertę należy złożyć w sekretariacie Wydziału Nieruchomości Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej przy pl. Ratuszowym 5, pok. 202 (II piętro) od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu Miejskiego.

Otwarcie ofert nastąpi przy udziale oferentów 18 czerwca 2024 r. o godz. 10.00 w sali nr 208 (II piętro) Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej przy pl. Ratuszowym 5. Wadium należy wpłacić nie później niż do 12 czerwca 2024 r.

Prezydent Bielska-Białej ogłasza pierwszy przetarg pisemny nieograniczony na sprzedaż lokalu użytkowego nr 2, położonego w budynku **przy ul. Bohaterów Warszawy 3** w Bielsku-Białej, stanowiącego własność gminy Bielsko-Biała. Sprzedaż lokalu nastąpi wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku i urządzeń oraz w prawie własności gruntu w udziale 62/1000 części, ozn. jako działka 45/1 obj. Kw BB1B/00058043/1 obręb Dolne Przedmieście 82.

cena wywoławcza: łączna cena lokalu i udziału w grun-

cie): 205.476,00 zł

wadium: 20.500,00 zł

Sprzedaż podlega zwolnieniu z podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy o podatku od towarów i usług.

Lokal użytkowy o pow. użytkowej 49,53 m² usytuowany jest w suterenie budynku i składa się z korytarza, pomieszczenia socjalnego, dwóch pracowni i magazynku. Wejście do lokalu urządzone jest z poziomu wejścia do piwnic. Lokal stanowi pustostan, jest wolny od obciążeń i nie jest przedmiotem zobowiązań.

Budynek, w którym znajduje się lokal posiada cechy obiektu zabytkowego został włączony do gminnej ewidencji zabytków i figuruje w Studium historyczno-urbanistycznym Bielska. Ponadto stanowi element układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków pod poz. A-479/87. Remont należy przeprowadzić w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków.

Dla terenu nie obowiązują miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Bielska-Białej nieruchomość znajduje się w obszarze S (obszar Śródmieścia).

Dla części budynku (lokalu) zostało sporządzone świadectwo charakterystyki energetycznej.

Lokal można obejrzeć 4 czerwca 2024 r. w godz. 10.00-10.30 oraz 11 czerwca 2024 r. w godz. 13.00-13.30.

Osoby zamierzające uczestniczyć w przetargu powinny złożyć w terminie do 14 czerwca 2024 r. (w zamkniętej kopercie) pisemną ofertę. Opis koperty: imię, nazwisko i adres oferenta albo nazwa lub firma oraz siedziba, jeżeli oferentem jest osoba prawna lub inny podmiot; oznaczenie oraz adres nieruchomości; zapis: *Nie otwierać przed dniem 20 czerwca 2024 r. przed godziną 10.00*. Pisemna oferta powinna zawierać: imię, nazwisko i adres oferenta albo nazwę lub firmę oraz siedzibę, jeżeli oferentem jest osoba prawna lub inny podmiot; datę sporządzenia oferty; oświadczenie, że oferent zapoznał się z warunkami przetargu i przyjmuje te warunki bez zastrzeżeń; oferowaną cenę (wyższą od ceny wywoławczej) i sposób jej zapłaty. Do oferty należy dołączyć kopię dowodu wniesienia wadium.

Ofertę należy złożyć w sekretariacie Wydziału Nieruchomości Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej przy pl. Ratuszowym 5, pok. 202 (II piętro) od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu Miejskiego. Otwarcie ofert nastąpi przy udziale oferentów 20 czerwca 2024 r. o godz. 10.00 w sali nr 208 (II piętro) w gmachu Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej przy pl. Ratuszowym 5. Wadium należy wpłacić nie później niż do 14 czerwca 2024 r.

Wadium do przetargów wpłaca się przelewem na konto: Urząd Miejski w Bielsku-Białej Wydział Finansowo-Księgowy 60 1020 2313 0000 3502 1095 6268 PKO Bank Polski S.A. Potwierdzeniem wpłaty wadium jest wpływ pieniędzy na konto Urzędu w wyżej podanym terminie. Wadium zwraca się w terminie do 3 dni od daty przetargu, a wpłacone przez uczestnika, który przetarg wygrał zalicza się na poczet ceny nabycia nieruchomości. Wadium ulega przepadkowi w razie uchylecia się uczestnika, który przetarg wygrał od zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości.

Zaofertowaną kwotę za nieruchomość należy uiścić

w całości przed zawarciem umowy sprzedaży nieruchomości. Koszty zawarcia umowy notarialnej ponosi nabywca.

Z dodatkowymi warunkami przetargu można zapoznać się w Urzędzie Miejskim w Bielsku-Białej w Biurze Obsługi Interesanta (budynek przy pl. Ratuszowym 6, parter, stanowisko nr 5, tel. 33 4971 806) lub w Wydziale Nieruchomości (budynek przy pl. Ratuszowym 5, II piętro, pok. 213, tel. 33 4701 224) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Adres strony internetowej Urzędu: <https://bip.bielsko-biala.pl>.

Prezydent miasta może odwołać ogłoszony przetarg z ważnych powodów. Przetarg może zostać zamknięty bez wybrania którejkolwiek z ofert. □

SPRZEDAŻ

Na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 344 ze zm.) prezydent Bielska-Białej podaje do publicznej wiadomości, że na okres 21 dni na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej bip.um.bielsko.pl w dniu 31 maja 2024 r. zamieszczone zostały wykazy nieruchomości, stanowiących własność Gminy Bielsko-Biala, przeznaczonych do oddania w dzierżawę w drodze bezprzetargowej:

- działki : 583/45, 583/35, 583/33 i 584/7 obręb Górne Przedmieście, na czas oznaczony 3 lat,
- części działek: 383/9 i 383/5, obręb Biała Miasto, na czas oznaczony 3 lat. □

INDUSTRIADA 2024 15 LAT RAZEM

**Stara Fabryka, pl. Żwirki i Wigury 8,
1 czerwca, godz. 12.00–20.00, wstęp bezpłatny.**

Program:
12.00–20.00 – Otwarcie ekspozycji Starej Fabryki dla publiczności.

W części historycznej ekspozycji, zatytułowanej Od wókiennictwa do małego fiata, ukazane jest miasto stu przemysłów z silnie rozwiniętym przemysłem metalowo-maszynowym, elektrotechnicznym, a wreszcie, w okresie tzw. Polski Ludowej, samochodowym. 12.30–14.00; 18.00–19.30 – 15 lat razem: ubieramy wszystkich!

Specjalne oprowadzanie po Muzeum. Goście Industriady będą mogli poznać procesy technologiczne produkcji tkanin odzieżowych z legendarnej bielskiej wełny.

12.00–20.00 – Prezentacja filmu reklamowego: Śląskie. Podróż Szlakiem Zabytków Techniki.

12.00 do 17.00 – otwarty warsztat Z plecakiem na szlaku w sali warsztatowej, pakowanie i ozdabianie plecaka wspom., prowadzą: Realizacja: Dorota Kapska, Elżbieta Kozłowska, Justyna Kubaczka

16.00–17.30 – 15 lat razem: wzniesmy toast! – HIT wycieczka terenowa do dawnych fabryk alkoholi Grosza i Fränkla.

Od połowy XIX wieku w sąsiadującej z Białą tzw. miejskiej części Lipnika, działały znaczące wytwórnie pierwszorzędných trunków. Ich wyroby znajdowały od-

biorców zarówno na miejscu, jak i daleko poza granicami bielsko-bialskiego ośrodka przemysłowego. Tutaj wysokoprocentowy alkohol, ów napój masowy wschodniej Europy, produkowano na sposób zachodnioeuropejski, w nowoczesnych zakładach fabrycznych. O ich przeszłości opowie Piotr Kenig, historyk przemysłu, kierownik Starej Fabryki. 20.00 – Zakończenie Industriady 2024.

Podobnie jak w ubiegłych latach, tak i tym razem uczestników festiwalu w dotarciu do poszczególnych obiektów będą wspierać Koleje Śląskie. □

GDZIE JEST SZPIEG?

1 czerwca, w Dniu Dziecka, Bielsko-Biala znów będzie poszukiwało Szpiega z Krainy Deszczowców. Gra miejska pozwoli uczestnikom odkryć szlak Bajkowe Bielsko-Biala. W trakcie gry trzeba będzie tradycyjnie wykonywać zadania, zbierać pieczątki i na koniec odkryć tajne hasło, które naprowadzi na kryjówkę Szpiega.

Gra potrwa od godz. 11.00 do 17.00. Start znajdować się będzie w Miejskim Centrum Informacji Turystycznej przy pl. Ratuszowy, 4, tam będzie można pobrać specjalne karty, aby wziąć udział w grze. Drugim miejscem, gdzie będzie można w godz. 11.00-16.00 zaopatrzyć się w karty, będzie Centrum Handlowe Sfera.

Organizatorem imprezy jest Wydział Kultury i Promocji Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej wraz z partnerami. oprac. Jack

TRWA XXIV FESTIWAL NAUKI I SZTUKI

Po raz kolejny Uniwersytet Bielsko-Bialski wychodzi poza mury swojego kampusu, aby dzielić się swoimi naukowymi pasjami z mieszkańcami Podbeskidzia. Podobnie jak w roku ubiegłym, festiwal ma w znacznej mierze charakter piknikowy. Piknik 26 maja odbywał się w Żywcu, piknik 2 czerwca zaplanowano w Parku Słowackiego w Bielsku-Białej. Hasło przewodnie tegorocznej edycji to *Góry nauki*. Nie może więc zabraknąć tematyki górskiej, która jest tak bliska mieszkańcom naszego regionu.

program pikniku:

- 2 czerwca, Park Słowackiego w godz. 11.00-17.00
- Kafejka naukowa – wykłady i kameralne spotkania o tematyce naukowej z zaproszonymi gośćmi
 - warsztaty i zajęcia dla dzieci prowadzone przez pracowników i studentów kół naukowych UBB
 - plenerowe planetarium
 - pokazy i eksperymenty chemiczne
 - nowe technologie prezentowane przez firmy z regionu

- PC – komputer do pracy i zabawy
- spotkanie z Józefem Brodą pt. *Góry i moja perspektywa widzenia – świat w obrazach malowanych dźwiękiem*
- występ Zespołu Regionalnego Mały Koników

Imprezy towarzyszące:

1 czerwca o godz. 18.00 w Bielskim Centrum Kultury odbędzie się uroczysta Gala Festiwalowa połączona z pokazem filmu *Liczba doskonała*. Projekcję poprzedzi wykład Krzysztofa Zanusiego pt. *Co jest postępem?*

rezerwacja tel.533348774

W niedzielę 2 czerwca o godz. 10.00 w BCK zaplanowano spektakl dla dzieci pt. *Dziwaczka* w wykonaniu Teatru Pappeteria, reżyseria: Michał Moskal.

rezerwacja: pappeteria@gmail.com

W czasie festiwalu powstanie instalacja artystyczna zatytułowana *Dobre sploty* autorstwa prof. Ernesta Zawady, realizowana przez studentów Wydziału Humanistyczno-Społecznego UBB oraz uczniów Państwowego w Parku Słowackiego.

Udział we wszystkich ww. wydarzeniach jest bezpłatny.

www.festiwal@ubb.edu.pl □

MIASTO

DROGA MLECZNA

Ogólnopolski Tydzień Karmienia Piersią obchodzony jest od 26 maja do 1 czerwca. Jest to symboliczny termin – rozpoczęcie przypada w Dzień Matki, a zakończenie w Dzień Dziecka. Celem tej inicjatywy jest promowanie i zachęcanie kobiet do naturalnego karmienia.

Badania w ramach programu *1000 pierwszych dni dla zdrowia* wykazały, że polskie młode mamy są świadome korzyści, jakie dziecku daje karmienie naturalne – aż 96 proc. z nich deklaruje karmienie piersią.

Karmienie mlekiem mamy rozpoczyna się już na sali porodowej, chwilę po narodzinach dziecka. Maluszek położony blisko serca matki, czując jego bicie, zapach i ciepło skóry, zaczyna odczuwać potrzebę ssania. Już po chwili sam, zaciekawiony kieruje usta w kierunku piersi mamy. To najważniejszy moment, dzięki któremu skóra dziecka kolonizuje się florą bakteryjną matki, a poprzez ssanie oraz polykanie pierwszych kropeł siary (pierwszego mleka matki) dziecko otrzymuje naturalną ochronę przeciwinfekcyjną.

Korzyści z karmienia piersią są ogromne. Światowa Organizacja Zdrowia rekomenduje wyłączne karmienie piersią przez pierwsze 6 miesięcy życia dziecka oraz kontynuację karmienia po rozszerzeniu diety do czasu, kiedy mama i dziecko zdecydują o jego zakończeniu.

Kwasy tłuszczowe zawarte w mleku matki stymulują prawidłowy rozwój układu nerwowego oraz mózgu. Jest to ochrona długofalowa. Dzieci karmione pokarmem kobiecym rzadziej chorują, są chronione przed otyłością, alergią oraz cukrzycą. Wykazano niższy poziom cholesterolu we krwi w późniejszym wieku. Udowodniono jest, że pokarm kobiecy zmniejsza ryzyko wystąpienia infekcji układu oddechowego oraz pokarmowego. Zmniejszone jest ryzyko wystąpienia wady mowy oraz zgrzytu.

Dla kobiety karmienie piersią ma również ogromne znaczenie. Poprzez ssanie nasila się wydzielanie oksytocyny, która powoduje szybsze obkurczenie się macicy po porodzie. Zmniejsza się ryzyko wystąpienia krwawień poporodowych, szybciej wraca się do wagi sprzed ciąży. Chroni również przed cukrzycą typu II. Ponadto zmniejszone jest ryzyko wystąpienia nowo-

tworu piersi oraz jajnika. Jest to wygoda dla kobiety – pokarm jest zawsze gotowy i w idealnej temperaturze.

Jaki jest sekret udanego karmienia? Po pierwsze karmienie ma być przyjemne, nie powinno boleć. Pozycja, w jakiej karmi kobieta, powinna być dla niej wygodna. Noworodek powinien być karmiony często, na żądanie, przynajmniej 8 razy na dobę. Jeśli przespia, powinniśmy go wybudzić. Brzuszek maluszka powinien przylegać do ciała mamy, a jego buzia być skierowana w stronę piersi. Przerwa w karmieniu nie powinna być dłuższa niż 3 godziny, a w godzinach nocnych 4 godziny. Należy dbać, aby noworodek był aktywny przy piersi, jeśli przysypia, stymulujemy go delikatnie, aby zachęcić do dalszego ssania. Nie powinniśmy stosować smoczków w pierwszym miesiącu życia dziecka, gdyż zaburza to odruch ssania. Konsekwencją może być zmniejszenie siły ssania z piersi, co wiąże się z nieprawidłowym poborem pokarmu.

Pobyt w oddziale szpitalnym po porodzie jest doświadczeniem krótkim. Problemy z karmieniem piersią mogą pojawić się w późniejszym okresie, dlatego aby wspierać kobiety, które zdecydowały się na ten sposób karmienia dziecka, uruchomiona została Poradnia Laktacyjna. Mieści się ona w Beskidzkim Centrum Onkologii – Szpitalu Miejskim im. Jana Pawła II w Bielsku-Białej (BCO-SM) przy ulicy Wyspiańskiego 21. Kobiety, w przypadku napotkania trudności w okresie laktacji, mogą bezpłatnie skorzystać z jej świadczeń. Poradnia czynna jest w poniedziałki i piątki w godz. 9.00-13.00 oraz w środy w godz. 13.00-15.00. Na poradę można umówić się telefonicznie pod numerem 605365002.

Położne BCO-SM wspierają kobiety tak, aby droga mleczna trwała jak najdłużej. Po poradę i pomoc mogą zgłaszać się kobiety nie tylko z Bielska-Białej, ale również z okolic.

Monika Pawlus, położna specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego

udział w programie zapewnia szybką ścieżkę diagnostyki i leczenia. Badanie w programie można wykonać w dowolnej lokalizacji, niezależnie od swojego miejsca zamieszkania i bez skierowania lekarskiego.

Do bezpłatnych badań mogą przystąpić panie w wieku od 45 do 74 lat, które posiadają ubezpieczenie i w ciągu ostatnich 24 miesięcy nie korzystały z bezpłatnej mammografii.

Kolejny raz w Bielsku-Białej mammbus stanie 18 czerwca w godzinach od 9.00 do 15.00 przy Krytej Pływalni Troclik, ul. gen. Kazimierza Sosnkowskiego 14, zaprasza LUX MED. Rejestracja pod nr tel. 228809080 (*3). Przed połączeniem należy przygotować dowód osobisty. Na badanie trzeba zabrać ze sobą zdjęcie lub płyty CD z poprzednich mammografii, o ile nie były one wykonane w pracowni LUX MED.

WAŻNE TELEFONY

Urząd Miejski, pl. Ratuszowy 1, 5 i 6 oraz ul. ks. Stanisława Stojałowskiego 32 pracuje od poniedziałku do środy w godz. 7.30–15.30, w czwartki 7.30–18.00, w piątki 7.30–13.00
Centrala: 334971497, faks: 334971786
Informacja: pl. Ratuszowy 6, tel. 334971800

Awaria oświetlenia ulicznego: UM, tel. 334971702, tel. 991
Awaria świateł sygnalizacji drogowej: MZD, tel. 334726010, od 7.30 do 15.30

PreZero Bielsko-Biała S.A. (dawniej SUEZ) w godzinach pracy tel. 459595469, 571232625
e-mail: BOK.BB@prezero.com

Wydział Gospodarki Miejskiej UM tel. 334971703, 334971508
naczelnik WGM tel. 334971507, 600004236
e-mail: gosp.miejska@um.bielsko-biala.pl

Miejski Zarząd Dróg, tel. 334726010 od 7.30 do 15.30
e-mail: sekretariat@mzd.bielsko.pl
Dział Parkingów i Strefa Płatnego Parkowania: 334726000

Pogotowie weterynaryjno-sanitarne oraz Schronisko dla zwierząt: 338141818
w UM tel. 334971508 od 7.30 do 15.30

Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej: tel. 338146221 lub 19288
Niebieska Linia 338119900
telefon dla niesłyszących i niedosłyszących (kontakt w formie sms) 530560611
e-mail: poikbielsko@interia.pl

Ośrodek Adopcynjo-Opiekuńczy 338150984

Straż Miejska tel. 986, 338228114, 338228115
e-mail: sm@strazmiejska.bielsko.pl
Miejska Komenda Policji tel. 997, 112, 478571255
Państwowa Straż Pożarna tel. 998, 338126065

POGOTOWIA

Pogotowie ratunkowe	tel. 999
Pogotowie energetyczne	tel. 991
Pogotowie gazowe	tel. 992
Pogotowie ciepłownicze	tel. 993
Pogotowie wodociągowe	tel. 994
e-mail: aqua@aqua.com.pl	
GOPR	tel. 985, 338296900

Rada Seniorów Miasta Bielska-Białej tel. 4971700
dyżury w czwartki w godz. 11.00-13.00 w Centrum Seniora przy ul. Romana Dmowskiego 6
Centrum Seniora tel. 4971753, 4971754

MOBILNE BADANIA MAMMOGRAFICZNE

Mieszkancki Bielska-Białej w wieku od 45 do 74 lat w maju i w czerwcu mogą bezpłatnie skorzystać z badań w mobilnej pracowni mammograficznej. Mammbusy to element rządowego programu Profilaktyki Raka Piersi.

Mammografia jest najbardziej czułym i specyficznym badaniem w zwalczaniu raka piersi. Pozwala na wykrycie zmian, których nie można zaobserwować podczas samokontroli piersi. Wczesne wykrycie nowotworu umożliwia natychmiastowe, skuteczne leczenie i daje niemal stuprocentową gwarancję powrotu do zdrowia. W przypadku wykrycia nieprawidłowości

MIASTO

ALEŻ TO BYŁY ZAWODY!

Puchar Świata UCI Enduro i Downhill odbył się 17-19 maja w Bielsku-Białej i Szczyrku. Wydarzenia o takiej randze nie było jeszcze w naszym kraju i – ku naszej wielkiej dumie oraz radości – pierwszy polski rozdział w tym sporcie zapisał się w Bielsku-Białej, Szczyrku i Beskidach.

Fanów tego rowerowego sportu jest ogrom w naszym kraju i na całym świecie, dlatego zawody przyciągnęły w nasze strony tysiące kibiców. Przy trasach i na metach słychać było języki: czeski, słowacki, węgierski, niemiecki i angielski, a dzięki relacjom w Eurosporcie, Discovery Go, TVN-ie (koncern medialny Warner Brothers) – nazwa naszego miasta pojawiała się w mediach i relacjach na całym świecie.

Do Bielska-Białej przyjechała absolutna światowa elita zawodniczek i zawodników tego bardzo wyczynowego sportu. Razem z nimi na Błoniach, u podnóża gór i Enduro Trails, rozłożyły swoje obozy najlepsze teamy z topowymi markami rowerów wyczynowych.

Rywalizacja endurowej *crème de la crème* nie zawiodła nawet najbardziej wymagających fanów, a trasy były oblegane przez kibiców żądnych wrażeń. Pomimo nienajlepszej pogody w drugim dniu zmagania, utrudnionych, zmiennych warunków, sportowcy nie odpuszczali ani na moment i dawali z siebie wszystko, by osiągnąć podium. Należy podkreślić, że większość zawodników pojawiła się w Beskidach po raz pierwszy i powtarzała, że

trasy są świetne, wymagające i malowniczo położone, a do tego wszędzie panuje fantastyczna atmosfera.

Tysiące zdjęć, filmików oraz rolek, komentarze, udostępnienia, uśmiechnięte twarze kibiców i gromki doping od pierwszej chwili – świadczą o sukcesie wydarzenia w Beskidach, w naszym mieście, Szczyrku oraz na Enduro Trails. ek

zdjęcia: organizatorzy

LIGOWYM OKIEM

TAURON 1. Liga – MĘŻCZYŹNI

I runda Play-off

6 kwietnia, BBTS Bielsko-Biała – KKS Mickiewicz Kluczbork 3:0 (25:21, 25:20, 33:31), 11 kwietnia, KKS Mickiewicz Kluczbork – BBTS Bielsko-Biała 3:2 (25:22, 15:25, 20:25, 25:22, 15:10); 17 kwietnia, BBTS Bielsko-Biała – KKS Mickiewicz Kluczbork 3:2 (25:23, 17:25, 22:25, 25:20, 15:7)

II runda Play-off

20 kwietnia, Bogdanka Arka Chełm – BBTS Bielsko-Biała 0:3 (20:25, 25:27, 23:25); 25 kwietnia, BBTS Bielsko-Biała – Bogdanka Arka Chełm 0:3 (26:28, 23:25, 16:25); 27 kwietnia, Bogdanka Arka Chełm – BBTS Bielsko-Biała 1:3 (25:20, 20:25, 28:30, 14:25)

III runda Play-off (finał)

1 maja, MKS Będzin – BBTS Bielsko-Biała 3:1 (25:20, 21:25, 25:22, 25:16); 4 maja, BBTS Bielsko-Biała – MKS Będzin 0:3 (17:25, 25:27, 22:25); 8 maja, MKS Będzin – BBTS Będzin 3:0 (25:20, 25:23, 25:16)

MKS Będzin zostaje Mistrzem Polski i awansuje do PlusLigi

BBTS Bielsko-Biała zdobywa srebrny medal Mistrzostw Polski
BBTS Bielsko-Biała w pierwszej play-off rundzie zagra z KKS Mickiewicz Kluczbork

TAURON Liga – KOBIETY

III runda Play-off

16 kwietnia Grot Budowlani Łódź – BKS BOSTIK ZGO Bielsko-Biała 3:0 (25:23, 25:23, 24:26, 25:23); 19 kwietnia, BKS BOSTIK ZGO Bielsko-Biała – Grot Budowlani Łódź 3:1 (25:23, 25:23, 24:26, 25:23); 23 kwietnia, Grot Budowlani Łódź – BKS BOSTIK ZGO Bielsko-Biała 3:0 (25:23, 24:26, 12:25, 22:25)

BKS BOSTIK ZGO Bielsko-Biała zdobywa brązowy medal Mistrzostw Polski

FOGO FUTSAL EKSTRAKLASA

1/4 Play-off

24 kwietnia, Legia Warszawa – Rekord Bielsko-Biała 2:6 (1:3); 7 kwietnia, Rekord Bielsko-Biała – Legia Warszawa 6:0 (3:0)

1/3 Play-off

8 maja, Piast Gliwice – Rekord Bielsko-Biała 2:4 (2:0)
11 maja, Rekord Bielsko-Biała – Piast Gliwice 7:3 (3:1)

Finał Play-off (do trzech zwycięstw)

22 maja, Construct Lubawa – Rekord Bielsko-Biała 2:2 (0:0, 1:1); rzuty karne: 2:4; 26 maja, Rekord Bielsko-Biała – Construct Lubawa 2:5 (1:2)

FORTUNA 1. LIGA

19 kwietnia, Stal Rzeszów – Podbeskidzie Bielsko-Biała 2:2; 23 kwietnia, Podbeskidzie Bielsko-Biała – GKS Tychy 0:2; 26 kwietnia, Wisła Kraków – Podbeskidzie Bielsko-Biała 3:1; 3 maja, Podbeskidzie Bielsko-Biała – Arka Gdynia 0:0; 13 maja, Miedź Legnica – Podbeskidzie Bielsko-Biała 6:1; 20 maja, Podbeskidzie Bielsko-Biała – Chrobry Głogów 0:1; 26 maja, Motor Lublin – Podbeskidzie Bielsko-Biała 2:1

Spadek Podbeskidzia do drugiej ligi
Tabela:

1. Lechia Gdańsk (68 pkt.)
2. GKS Katowice (62 pkt.)
3. Arka Gdynia (62 pkt.)

...

17. Podbeskidzie Bielsko-Biała (23 pkt.)

oprac. PS

BIEGLI W DESZCZU

Ponad tysiąc osób biegło w deszczu podczas jubileuszowej, 30. edycji Biegu Fiata. Do biegu głównego zawodnicy wystartowali tradycyjnie spod bramy FCA Poland przy ul. Warszawskiej. Dalej biegli ulicami: Warszawską, 3 Maja, Zamkową, Partyzantów, gen. Maczka, Leszczyńską, Sempołowskiej, PCK, Broniewskiego, Kierową i Dmowskiego na plac Ratuszowy, gdzie zorganizowano metę i gdzie najlepszym wręczono medale i nagrody. Jako pierwszy linię mety przebiegły Kenijczyk Hillary Kiptum Maiyo Kimaiyo z czasem 30:48. Drugie miejsce, z 10-sekundową stratą do zwycięzcy, zajął Węgier Levente Szemerei. Najlepszy Polak – Bartosz Jarczok – przybiegł na metę trzeci (31:56). Wśród kobiet zwyciężyła Kenijka Valentine Jebet, drugie miejsce na podium zajęła Polka Sylwia Indeka, a trzecie Kenijka Ruth Mbatha.

Na linii startu zameldowali się biegacze, którzy brali udział w pierwszej edycji biegu w 1993 roku, w tym jego pierwszy zwycięzca Janusz Wójcik. oprac. Jack

Magazyn Samorządowy W BIELSKU-BIAŁEJ, wydawca: Gmina Bielsko-Biała, adres redakcji: 43-300 Bielsko-Biała, ul. Stojałowskiego 32
centrala UM tel. 334971497, www.ms.bielsko-biala.pl, e-mail: magazyn@um.bielsko-biala.pl

redaguje zespół: Agata Wolna (redaktor naczelny), Maria Trzeciak (sekretarz redakcji), Emilia Klejmont, Alina Kobiela, Jacek Kachel i Paweł Sowa projekt graficzny: Jacek Grabowski, druk: od 2 stycznia do 31 grudnia 2024 – Drukarnia Times

nakład: 15 tys. egzemplarzy ISSN 1730-3796

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i redagowania tekstów. Tekstów niezamówionych redakcja nie zwraca.

Dziękujemy za udostępnienie zdjęć.

NOC DO INNYCH NIEPODOBNA

– dokończenie ze str. 8-9

– Z ciekawych osób pochowanych tu na cmentarzu mamy np. młodych gniewnych, którzy przybyli do Białej żeby robić interesy – przedsiębiorców, fabrykantów, spośród których szczególnie lubię panów Schwabe – ojca i syna. Ojciec przybył do Białej z Saksonii i założył tu zakład ludwisarski. Do dziś dzwon z ludwisarni Schwabego można zobaczyć przy cerkwi w Kwiatoniu wpisanej na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – mówiła przewodniczka Katarzyna Sylwestrzak.

Gry w BWA

Tradycyjnie dużym powodzeniem cieszyły się gry terenowe wymyślone przez pracowników Galerii Bielskiej BWA. W tym roku nowością było poprowadzenie graczy przez wystawy w BWA i Willi Sixta. Uczestnicy gry *Splot sztuk* pletli makatki, rysowali plakaty, przerysowywali obiekty z wystawy *Wiesz co cię boli*, zmieniając je w fantastyczne stworzenia; grali w prawdziwe gry RPG np. postaciami z *Władcy Pierścieni* i rysowali autoportrety. Za każde prawidłowo rozwiązane zadanie gracze otrzymywali materiał do swojej plecionki, a nagrodą za całość było wejście na wieżę willi Sixta, otwieraną raz w roku, z okazji Nocy Muzeów.

Spotkanie z lalkami

Na schodach Teatru Lalek Białaluka odwiedzających witał ubrany w czarną, postrzępioną pelerynę dyrektor obiektu Jacek Popławski. – To jedyna okazja, żeby zobaczyć muzeum naszych lalek na widowni – zachęcał.

Białalukę tłumnie odwiedzali i starsi, i młodzi, i w końcu najmłodszy. Wśród nich dwie nastolatki ze Skoczowa z babcią i dziadkiem z Rudy Śląskiej.

– Zaczęliśmy od Białaluki. Lalki są bardzo ciekawe. Wszystko można zobaczyć od kuchni. Fantastyczna praca animatorów z kukielkami, trzeba do tego wprawy – mówili.

Na ten jeden wieczór widownia i foyer teatru zmieniły się w muzeum prezentujące najpiękniejsze lalki z niegranych już spektakli i kostiumy aktorów, na co dzień przechowywane w magazynach Białaluki.

Po godzinie 22.00 zwiedzający zaglądali do Teatru Polskiego, tam bowiem prezentowano placówkę od kulis – zaplecze techniczne, garderoby, kabiny elektroakustyczne, inspicjenckie oraz pracownice charakteryzatorskie – to wszystko było do dyspozycji zwiedzających.

W ramach Nocy Muzeów w Bielsku-Białej można było też zwiedzać Bielską Szkołę Przemysłową, zabytkowy kościół świętego Stanisława BM w Starym Bielsku, Archiwum Państwowe, Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką oraz Muzeum Fiata 126p.

Emilia Klejmont, Jack

